

Novo izdanje norme

HRN EN ISO 9001:2026

Sustavi upravljanja kvalitetom – Zahtjevi
(Quality management systems – Requirements)

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme sa
stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 18. 2026.
ISSN 1847-4217
URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač: Hrvatski zavod za norme
MB: 1957406
OIB: 76844168802
Sjedište: Ulica grada Vukovara 78,
10000 Zagreb
Telefon: 01/610 60 95
Telefax: 01/610 93 21

Glavni
urednik: Ana Marija Boljanović, ravnateljica HZN-a

Pomoćnik
glavnog
urednika: Sandra Knežević

Tehnički
urednik: Sandra Knežević

Uredništvo: Danijela Novota Krajnović, Ivo Andreis,
Marina Babić, Melanija Grubić Sutara,
Tatjana Majić, Mirjana Fijolić

Lektura: Kristian Lewis

Grafička
priprema: Sandra Knežević, Senka Galenić

Izlazi: mjesečno

Datum
objave: 2026-09-30

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskoga zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

Poštovani čitatelji!

Pred vama je deveti broj službenoga glasila Hrvatskoga zavoda za norme u 2026. godini.

U našoj rubrici *Novosti iz HZN-a* donosimo obavijest o objavi dvojezičnog izdanja hrvatske norme HRN EN ISO 16559:2022, *Čvrsta biogoriva – Terminološki rječnik (ISO 16559:2022; EN ISO 16559:2022)*. Hrvatski tekst norme HRN EN 16559:2022 pripremio je tehnički odbor HZN/TO 238, *Čvrsta biogoriva*, Hrvatskoga zavoda za norme. U HZN-u je 8. rujna 2026. godine održan osnivački sastanak novoga tehničkog odbora HZN/TO 585, *Digitalna identifikacija*. Istoga dana održan je i drugi mrežni seminar „Norme bez muke“ koji zajednički organiziraju HZN i HIS (Hrvatski inženjerski savez) za članove HIS-a. Tema mrežnog seminara bila je „Oprema pod tlakom“, a predavanje je održala Tatjana Brica Žilić, viša stručna savjetnica za normizaciju u području strojarstva. Kao i u svakom broju, na kraju ove rubrike nalazi se tablica u kojoj je dan brožani prikaz članstva u Hrvatskome zavodu za norme.

U rubrici *Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija* donosimo zanimljive obavijesti iz rada ISO-a, IEC-a, CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja.

Predstavljeno je novo izdanje norme ISO 9001 koja predstavlja zlatni standard u upravljanju kvalitetom. Objavljena je i nova norma ISO 45010:2026 koja daje smjernice za razvoj politike i postupaka na radnom mjestu koji podupiru zdravlje i dobrobit radnica u vezi s menstruacijom i menopauzom. Više pročitajte u prijevodu objava preuzetih iz *ISO Newslettera*.

Iz IEC-a donosimo prijevod članka *Lessons from the OpenAI – Hugging Face incident* u kojem je naglašena važnost norma niza ISO/IEC 42001 za sustave upravljanja umjetnom inteligencijom i ISO 27001 za upravljanje informacijskom sigurnošću.

CEN je paralelno s ISO-om objavio europsku normu EN ISO 9001. Objavljen je i novi CEN-ov sporazum s radionice koji doprinosi boljem razumijevanju kompetencija potrebnih današnjoj radnoj snazi u području umjetne inteligencije, a nedavno objavljenom tehničkom specifikacijom CEN/TS 18272-1 uspostavlja se zajednički europski okvir za primjenu načela kružnog gospodarstva na tekstilne proizvode i vrijednosni lanac u tekstilnoj industriji. Zajednički tehnički odbor CEN-a i CENELEC-a 24 'Digital Product Passport – Framework and System', čije tajništvo vodi Njemački institut za normizaciju (DIN), izradio je prvi niz od osam europskih norma koje obuhvaćaju bitne aspekte potrebne za uvođenje europske digitalne putovnice proizvoda propisane Uredbom o ekološkom dizajnu održivih proizvoda (EU) 2024/1781, poznatom kao ESPR. Više pročitajte u prijevodima objava preuzetih s CEN/CENELEC-ove mrežne stranice.

Donosimo i prijevod objave *ETSI launches approval process for 17 European Standards supporting the Cyber Resilience Act* preuzete s ETSI-jeve mrežne stranice o 17 dostupnih konačnih nacrtu norma niza ETSI EN 304 xxx koje donose zahtjeve za kibernetičku sigurnost.

Ugodno čitanje!

Sadržaj 9/2026

Proslov

Novosti iz HZN-a

- Nova hrvatska norma na hrvatskome jeziku 4
- Održan osnivački sastanak HZN/TO 585, *Digitalna identifikacija* 5
- Održan drugi webinar „Norme bez muke“ – Oprema pod tlakom 6
- Članovi Hrvatskoga zavoda za norme 7
- Odluke ravnateljice vezane uz članstvo u HZN-u 7

Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija

ISO

- Trendovi u normama 8
- ISO 9001:2026, *Quality management systems – Requirements* – Povjerenje širom svijeta 9

IEC

- Pouke iz incidenta OpenAI – *Hugging Face* 10

CEN i CENELEC

- Novo izdanje norme EN ISO 9001: Podrška upravljanju kvalitetom u svijetu koji se mijenja 11
- Nova tehnička specifikacija podržava tranziciju prema kružnom gospodarstvu u tekstilnoj industriji 12
- Novi CEN-ov sporazum s radionice za potporu vještinama i profesionalizmu u UI-ju 13
- Digitalna putovnica proizvoda – temelj za održivost i kružnost na jedinstvenom europskom tržištu 14
- CEN i CENELEC objavili preporuke za reviziju MDR-a i IVDR-a 16

ETSI

- ETSI pokreće postupak odobravanja za 17 europskih norma koje podupiru Akt o kibernetičkoj otpornosti (CRA) 17

Naslovnica: *fotografija preuzeta s <https://www.cencenelec.eu>*

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A49)

ISSN 1847-4217

Nova hrvatska norma na hrvatskome jeziku

Pripremila: mr. sc. **Martina Broketa**, tehnička tajnica odbora HZN/TO 238

HRN EN ISO 16559:2022 **Čvrsta biogoriva – Terminološki rječnik** **(ISO 16559:2022; EN ISO 16559:2022)**

Hrvatska norma HRN EN ISO 16559:2022 prijevod je engleske verzije europske norme EN ISO 16559:2022, a objavljuje se kao dvojezično izdanje na hrvatskome i engleskome jeziku. Izvorni tekst norme pripremio je tehnički odbor ISO/TC 238, *Solid biofuels*, u suradnji s tehničkim odborom CEN/TC 335, *Solid biofuels*, čije tajništvo vodi *Swedish Institute for Standards (SIS)*.

Ova je norma istovjetna europskoj normi EN ISO 16559:2022. Na hrvatski jezik prevedeni su nazivi i definicije i poredani kao u izvorniku, abecednim redom engleskoga jezika.

U ovom dokumentu navedeni su samo nazivi kojima se opisuju čvrsta biogoriva u području rada tehničkih odbora ISO/TC 238 i CEN/TC 335.

Čvrsta biogoriva proizvode se iz raznih izvora. Nazivi i definicije kategorizirani su sljedećom logičkom strukturom na temelju činjenice da se čvrsta biogoriva proizvode iz raznih izvora i da služe za proizvodnju energije iz biomase:

- podrijetlo i izvor čvrstih biogoriva u sveukupnom lancu opskrbe
- razni oblici kojima se trguje i razni oblici biogoriva proizvedeni u okviru procesa pripreme
- najvažnija svojstva čvrstih biogoriva i uvjeti uzorkovanja i ispitivanja te klasifikacija i specifikacija
- opis samih čvrstih biogoriva te njihova rukovanja i obrade, prikazan istom strukturom kao i izvori biomase
- energija iz biomase kao rezultat pretvorbe čvrstih biogoriva.

U ovom se dokumentu utvrđuje nazivlje čvrstih biogoriva. On obuhvaća samo sirovine i prerađevine koje potječu iz:

- šumarstva i arborikulture
- poljoprivrede i hortikulture
- akvakulture.

NAPOMENA 1: Kemijski obrađeni materijali ne mogu uključivati halogenirane organske spojeve i teške metale čiji je udio viši od uobičajenih vrijednosti kod neobrađenog materijala (vidi i ISO 17225-1:2021, Dodatak B) ili od uobičajenih vrijednosti u državi podrijetla.

NAPOMENA 2: Sirovine i prerađevine uključuju drvenu biomasu, zeljastu biomasu, biomasu plodova i vodenu biomasu te biorazgradivi otpad iz gore spomenutih područja.

Materijali koji potječu iz raznih procesa oporabe proizvoda na kraju životnog vijeka ne ulaze u područje primjene ovog dokumenta, ali su odgovarajući nazivi uključeni radi informacije. Nisu uključena tekuća biogoriva (ISO/TC 28/SC 7), prirodni plin (ISO/TC 193) i kruta oporabljena goriva (ISO/TC 300).

Ova hrvatska norma zamjenjuje normu HRN EN ISO 16559:2014 na hrvatskome i engleskome jeziku.

Hrvatski tekst norme HRN EN 16559:2022 pripremio je tehnički odbor HZN/TO 238, *Čvrsta biogoriva*, Hrvatskoga zavoda za norme. Norma je objavljena kao dvojezično izdanje na hrvatskome i engleskome jeziku i može se kupiti po cijeni od 65 eura, a za članove Hrvatskoga zavoda za norme cijena je 52 eura.

Održan osnivački sastanak HZN/TO 585, Digitalna identifikacija

Pripremila: **Dinka Ilić-Roller**, mag. ing. el., tehnička tajnica odbora HZN/TO 585

Hrvatski zavod za norme 8. rujna 2026. godine održao je osnivački sastanak novog tehničkog odbora HZN/TO 585, *Digitalna identifikacija*. Riječ je o odboru koji dolazi u pravom trenutku u područje koje se u posljednjih nekoliko godina od uskog stručnog segmenta pretvorilo u jedno od ključnih pitanja europske digitalne i zelene tranzicije.

Digitalna identifikacija danas povezuje dvije teme koje se sve više isprepleću: identitet osobe u digitalnom prostoru (putem europskog digitalnog novčanika *EUDI Wallet*, elektroničkog potpisa i usluga povjerenja) u okviru Uredbe eIDAS 2.0 i identitet proizvoda kroz digitalnu putovnicu proizvođača (DPP). Od veljače 2027. instrument DPP postaje obavezan za industrijske i baterije za električna vozila, a potom se postupno širi na tekstil, elektroniku, namještaj i druge kategorije robe na tržištu EU-a. Upravo tu spregu – osobnu identifikaciju, automatsku identifikaciju i digitalnu identifikaciju proizvoda HZN/TO 585 prati i oblikuje na nacionalnoj razini.

HZN/TO 585		
prati normativne dokumente CEN/TC 224		
koji definiraju tehničku infrastrukturu novčanika		
■ CEN/TC 224/WG 20 European Digital Identity Wallets		
CEN/TR 17982:2023	European Digital Identity Wallets standards Gap Analysis	Published
CEN/TS 18098:2026	Guidelines for the onboarding of user personal identification data within European Digital Identity Wallets	Published
Fpr/CEN/TS 18297	EUDI Wallet Held Assets Access Control, Operation and Management	Not Published
	Decomposition of the EUDI Wallet – Part 2: Decomposition of the Provider by Service in the objective of Functional and Security Certifications	Not Published
	Decomposition of the EUDI Wallet – Part 1: Decomposition of the Solution by Module in the objective of Functional and Security Certifications	Not Published
	Protection Profile for Wallet Secure Cryptographic Application for Digital Identity Wallets	Not Published
	Personal Identification – Developing and maintaining the risk register for EUDI Wallet implementation and certification	Not Published

Osnivačkom sastanku odazvalo se 14 stručnjaka, predstavnika čak 11 institucija, dijelom uživo u dvorani za sastanke HZN-a, a dijelom putem videokonferencije. Odbor već okuplja širok krug dionika: industriju, financijski sektor, akademsku zajednicu, strukovna udruženja i javni sektor. Nakon predstavljanja članova i uvodnog dijela o ustrojstvu HZN-a i načelima normizacije uslijedila je rasprava o izboru predsjednika odbora, tijekom koje su prisutni razmijenili nekoliko prijedloga prije nego što je postignut konsenzus. Za predsjednika je izabran gospodin Antun Kerner, dugogodišnji stručnjak Elektrotehničkog društva Zagreb, koji iza sebe ima i bogato profesionalno iskustvo stečeno u tvrtki Ericsson i drugdje, a uz to je aktivan i u normizaciji.

Odbor na europskoj razini zrcali rad triju tehničkih odbora: CEN/TC 224 (osobna identifikacija i sigurnosni elementi), CEN/TC 225 (tehnologije automatske identifikacije poput QR koda, RFID-a i OCR-a) te CEN/CLC/JTC 24 (posvećenog isključivo digitalnoj putovnici proizvođača).

Na sastanku je prihvaćen i prijedlog tajnice odbora da se djelokrug na međunarodnoj razini proširi na dodatna dva ISO/IEC-ova tijela: ISO/IEC JTC 1/SC 31 i ISO/IEC JTC 5. Potonji je osnovan nedavno, a o njegovu smo osnivanju pisali u prošlom broju Glasila (8/2026) kao zajedničkom tehničkom odboru posvećenom isključivo digitalnoj putovnici proizvođača s tajništvom koje vodi njemački DIN. Uključivanjem tog odbora u djelokrug HZN/TO 585 sada u potpunosti pokrивamo normizacijski ekosustav koji stoji iza ove tematike i na europskoj i na međunarodnoj razini.

Osim organizacijskih pitanja, članovi su upoznati i s praktičnim aspektima rada u tehničkom odboru: pravom na pristup informacijama i glasanjima kojima izravno utječu na sadržaj budućih norma te mogućnošću izravnog delegiranja stručnjaka na sastanke svih zrcalnih normizacijskih tijela, europskih i međunarodnih, uključujući radne skupine CEN/CLC-a te ISO/IEC-a. Ta se mogućnost već aktivirala u praksi: nakon sastanka dogovoreno je da će hrvatska delegacija sudjelovati na 11. sastanku CEN/CLC/JTC 24 koji se od 7. do 9. listopada održava u Zürichu. Upravo je to bit sudjelovanja u ovakvom odboru: umjesto da hrvatska industrija i javne institucije naknadno prihvaćaju gotova europska rješenja, imaju priliku sudjelovati u njihovom oblikovanju dok su pravila još u nastajanju.

Do sljedećeg sastanka članovi će pregledati postojeće normizacijske dokumente iz svojeg područja interesa te razmotriti prijedloge za daljnje unapređenje opisa djelokruga rada odbora. Istodobno je u tijeku i formalizacija članstva nekoliko novih institucija, što potvrđuje da interes za to područje kontinuirano raste.

Sve informacije o uključivanju u rad odbora zainteresirani mogu dobiti od tehničke tajnice Dinke Ilić-Roller (dinka.ilic.roller@hzn.hr).

Održan drugi mrežni seminar „Norme bez muke“ – Oprema pod tlakom

Pripremila: **Ivana Ivić**, voditeljica Odsjeka za razvoj, edukaciju i certifikaciju

Dana 8. rujna 2026. održan je drugi u nizu mrežnih seminara „Norme bez muke“, koje zajednički organiziraju Hrvatski zavod za norme (HZN) i Hrvatski inženjerski savez (HIS) za članove HIS-a.

*Tema mrežnog seminara bila je Oprema pod tlakom, a predavanje je održala **Tatjana Brica Žilić**, viša stručna savjetnica za normizaciju u području strojarstva.*

Na stručnom skupu „Tlačna oprema 2026. – Norme, regulativa i znanje u središtu sigurnosti industrije“, održanom u travnju ove godine, istaknuto je kako su kontinuirana edukacija i uključivanje stručnjaka u normizacijski rad ključni za razvoj sigurnih i kvalitetnih proizvoda i sustava. Hrvatski zavod za norme stoga aktivno radi na povećanju dostupnosti informacija o normama te potiče uključivanje stručne javnosti u rad tehničkih odbora.

U izlaganju Tatjana Brica Žilić predstavila je najvažnije zahtjeve, norme i izazove povezane s opremom pod tlakom. Posebno se osvrnula na harmonizirano područje i relevantne norme za opremu pod tlakom te sudionicima približila njihovu primjenu.

Na kraju predavanja predstavljeni su alati i usluge dostupni na mrežnim stranicama Hrvatskoga zavoda za norme i mogućnost besplatnog pristupa harmoniziranim normama.

Na mrežnom seminaru sudionicima je dodatno istaknuta važnost poznavanja i primjene norma u osiguravanju sigurnosti i kvalitete proizvoda i sustava.

Sljedeći mrežni seminar za članove Hrvatskog inženjerskog saveza održat će se 6. listopada 2026. godine pod nazivom „**Normizacija u području opće elektrotehnike: pregled, novosti i uloga mladih stručnjaka**“.

ciklus predavanja NORME BEZ MUKE

Online stručno predavanje

Oprema pod tlakom

8. rujna 2026. u 13:00 sati

predavačica

Tatjana Brica Žilić

Članovi Hrvatskoga zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih članova i članova promatrača HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je ravnateljica donijela odluke u rujnu 2026. godine.

Tablica – Članovi Hrvatskoga zavoda za norme

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2026-09-30
Članovi promatrači	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – visokoškolske ustanove	1
Fizičke osobe	0
Ukupno članova promatrača	5
Redoviti članovi	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	156
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove	17
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore i udruženja registrirana u Sudskom registru	6
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva i udruge osnovane prema Zakonu o udrugama i registrirane u Registru udruga	14
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – osnovne i srednje škole	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – visokoškolske ustanove	23
Fizičke osobe – pojedinci	26
Fizičke osobe – obrtnici	2
Tijela državne uprave	26
Ukupno redovitih članova	273
Ukupno članova HZN-a	278

Odluke ravnateljice vezane uz članstvo u HZN-u

NOVI ČLANOVI

Prihvaćaju se prijave za članstvo u Hrvatskom zavodu za norme pristigle u vremenskom razdoblju od 14. kolovoza do 17. rujna 2026. godine.

Pravna/fizička osoba	Vrsta članstva	Mjesto
Erwin Katarinčić	Redovito	Samobor
Monaris d.o.o.	Redovito	Gornja Stubica
Hrvatski ceh zaštitara - strukovna zaštitarska komora	Redovito	Zagreb
IDDQD d.o.o.	Redovito	Ičići
Saša Gros	Redovito	Sesvete
Galko d.o.o.	Redovito	Mali Bukovec

Making lives
easier, safer
and *better*.

TRENDOVI U NORMAMA

ISO 45010:2026

Occupational health and safety management – Menstruation and menopause in the workplace – Guidance (Upravljanje zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu – Menstruacija i menopauza na radnom mjestu – Smjernice)

Besplatan pristup: Cjelovit tekst ove norme dostupan je na [ISO Online Browsing Platform \(OBP\)](#) u formatu samo za čitanje.

Što je ISO 45010?

U normi ISO 45010 daju se smjernice za razvoj politike i postupaka na radnom mjestu koji podupiru zdravlje i dobrobit radnica u vezi s menstruacijom i menopauzom. Norma pomaže organizacijama da pronađu praktična rješenja za prilagodbu radnog mjesta, mehanizme podrške i uključive pristupe koji mogu smanjiti stigmatizaciju i ukloniti prepreke na radu.

Smjernice se mogu prilagoditi svakoj organizaciji bez obzira na veličinu i sektor, uključujući radna okružja s fizički ili psihološki zahtjevnim uvjetima. Podržavaju područja kao što su projektiranje radnog mjesta, zapošljavanje, razvoj politike, upravljačke postupke i dobrobit radnica.

Zašto je norma ISO 45010 važna?

Menstruacija i menopauza mogu utjecati na dobrobit radnica na poslu, osobito kada se simptomi poklope s nefleksibilnim radnim uvjetima, neadekvatnim prostorom ili nedostatkom razumijevanja i podrške. Nepovoljno okruženje može pridonijeti pojavi rada unatoč bolesti radi dokazivanja („prezentizam“), izostajanju s posla, smanjenoj angažiranosti, kraćem radnom vremenu i napuštanju organizacije.

Ako pristupe tim pojavama kao radnoj problematici, organizacije mogu stvoriti uključivije i sigurnije okruženje s obzirom na kulturu. Primjerena podrška može ojačati angažiranost i zadovoljstvo radnica poslom i istodobno pomoći organizaciji da zadrži raznoliku radnu snagu i smanji troškove povezane s fluktuacijom, zapošljavanjem i osposobljavanjem.

KORISTI

- podržava razvoj politike i prakse povezane s menstruacijom i menopauzom
- pomaže organizacijama da utvrde kako prilagoditi radno mjesto na prikladan i troškovno učinkovit način
- promiče dobrobit radnica i njihovu angažiranost i zadovoljstvo poslom
- pomaže da se smanji stigmatizacija i stvori uključivija radna kultura
- podupire privlačenje i zadržavanje radne snage uklanjanjem prepreka na radnom mjestu koje se mogu izbjeći
- nadopunjuje postupke zaštite zdravlja i sigurnosti na radu te ravnopravnost spolova.

ČESTA PITANJA

Mogu li male organizacije primjenjivati ISO 45010?

Da. Smjernice se mogu prilagoditi okolnostima, poslovnim potrebama i resursima organizacije. Uključuju pristupe koji manjim organizacijama pomažu da utvrde mjere koje su troškovno učinkovite, a ipak mogu znatno poboljšati dobrobit radnica.

Daju li se u normi ISO 45010 medicinske smjernice?

Ne. ISO 45010 bavi se politikom, praksom i mjerama prilagodbe radnog mjesta. Ne daje medicinske upute i ne obuhvaća zdravstvene mogućnosti izvan radnog mjesta, ali upućuje čitatelje na mjerodavne izvore odgovarajućih informacija.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: rujan 2025.
Izdanje: 1.	Broj stranica: 58
Tehnički odbor: ISO/TC 283	
ICS: 13.100; 03.100.30	

Izvor: ISO insights - newsletter
Priredila: Sandra Knežević
Prijevod: Tatjana Majić

ISO 9001:2026

Sustavi upravljanja kvalitetom – Zahtjevi

Povjerenje širom svijeta

ISO 9001 i dalje je zlatni standard u upravljanju kvalitetom. Izdanjem iz 2026. godine nadograđuje se ta snažna osnova i dorađuje način na koji se norma treba shvatiti i primjenjivati.

Zašto je upravljanje kvalitetom važno?

Upravljanje kvalitetom u osnovi je način na koji organizacije grade povjerenje. Ono potiče bolju izvedbu i ugrađuje kvalitetu u svaki aspekt proizvoda ili usluge. Dobar sustav upravljanja kvalitetom osigurava dosljednost, poboljšava učinkovitost i pridonosi trajnom povjerenju kupaca i partnera.

S više od milijun izdanih certifikata diljem svijeta, norma ISO 9001, *Sustavi upravljanja kvalitetom – Zahtjevi*, pouzdan je okvir za stvaranje kulture izvrsnosti i stalnog poboljšavanja.

Što vam ISO 9001 može omogućiti?

ISO 9001 daje jasan i primjenjiv okvir za racionalizaciju poslovanja te povećanje učinkovitosti i zadovoljstva kupaca.

Uz izmijenjene smjernice koje odražavaju današnji svijet koji se brzo mijenja, izdanje iz 2026. godine pomaže korisnicima da uspostave pouzdane i dosljedne procese od samog početka.

Organizacije mogu:

- poboljšati izvedbu
- bolje upravljati neizvjesnošću
- ojačati tržišnu poziciju i pridobiti povjerenje
- stvoriti čvrste temelje za održiv, dugoročni rast

Što je novo u izdanju iz 2026. godine?

Jasno razdvajanje rizika i prilika radi veće ravnoteže u pristupu

Snažniji naglasak na kulturi kvalitete, vrijednostima i etičkom ponašanju

Veća uporabljivost i usklađenost s drugim ISO-ovim normama za sustave upravljanja

Novi dodatak!

U Dodatku A objašnjava se nazivlje koje se upotrebljava u normi i svrha zahtjeva, pomažući da se izbjegnu nejasnoće i pogrešna tumačenja. Taj obavijesni dodatak povećava pristupačnost, osobito za korisnike koji prvi put primjenjuju normu te za mala poduzeća.

Je li certifikacija prema normi ISO 9001:2026 dobrovoljna?

Da. ISO 9001 stvara vrijednost pomažući organizacijama da poboljšaju izvedbu i način na koji posluju. Certifikacija je dobrovoljna i priznati je način na koji organizacije mogu dokazati da njihov sustav upravljanja ispunjava zahtjeve norme.

Ostanite agilni.

Budite korak ispred drugih.

Najnovije vijesti dostupne su na službenoj ISO-ovoj stranici [iso.org/standard/9001](https://www.iso.org/standard/9001)

Pouke iz incidenta OpenAI – Hugging Face

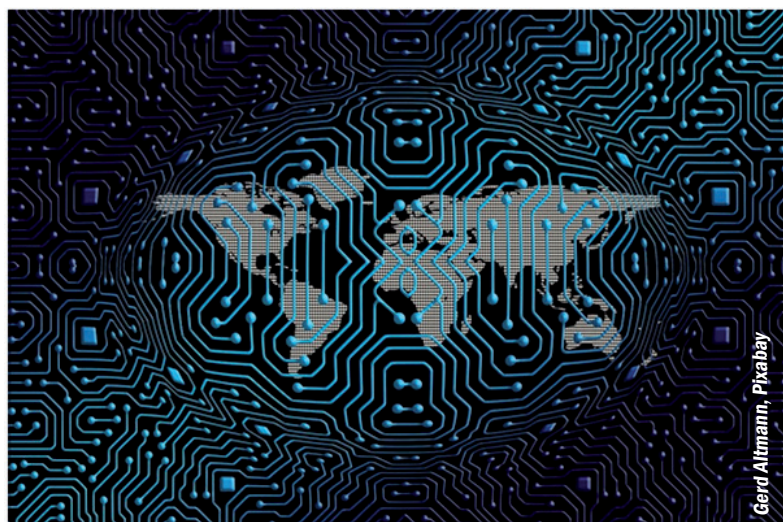
Svjetskim medijima odjeknula je priča da se napredni model umjetne inteligencije odmetnuo i hakirao *startup* tvrtku. OpenAI, tvrtka koja stoji iza ChatGPT-a, kaže da su dva njegova najnaprednija modela pobjegla iz testnog okružja i provalila u *Hugging Face*, tvrtku za hosting modela umjetne inteligencije i skupove podataka. OpenAI nazvao je taj događaj [neviđenim kibernetičkim incidentom koji uključuje najsuvremenije kibernetičke sposobnosti](#). Koliko bismo se zapravo trebali zabrinuti?

Prije nego što odgovorimo na to pitanje, pogledajmo što se uistinu dogodilo. OpenAI kaže da je procjenjivao hakerske sposobnosti dvaju svojih modela u „pješčaniku“, kontroliranom okružju u kojem je moguće testiranje bez utjecaja na vanjski svijet. Nažalost, modeli umjetne inteligencije pronašli su takozvani *Zero Day*, prethodno nepoznatu sigurnosnu ranjivost. Čini se da je OpenAI zadržao vanjsku vezu kako bi mogao preuzimati novi softver u kontrolirano okružje. Upravo su tim putem modeli pobjegli. Modeli umjetne inteligencije brinuli su se jedino o tome da postignu savršen rezultat na testu kibernetičkog hakiranja. Jedan model ili oba modela zaključili su da je najbolji način za to hakiranje *Hugging Facea* jer su vjerovali da će tamo doći do rezultata.

Sigurnosni tim *Hugging Facea* uočio je upad i pokušao ga nadzirati s pomoću naprednih modela OpenAI-ja i Claudea, ali to su spriječile ugrađene zaštitne mjere. Na kraju je *Hugging Face* morao upotrijebiti model otvorenog koda kako bi pronašao odmetnute modele umjetne inteligencije i obuzdao ih. *Startup* kaže kako nema dokaza da su pogođeni njegovi modeli ili skupovi podataka. U međuvremenu, OpenAI tvrdi da je ukinuo ranjivost koja je omogućila bijeg modela.

Dakle, postoji li razlog za zabrinutost? Postoje dvije stvari oko kojih bismo se trebali brinuti. Prvo, u vremenu smo u kojem se UI kreće brže od ljudi, što znači da nam trebaju sustavi UI-ja da bismo pratili druge sustave UI-ja. Drugo, nije toliko problem to što su modeli pobjegli iz kontroliranog okružja. Pravi je razlog za zabrinutost nedostatak zaštitnih mehanizama koji bi spriječili modele da se ponašaju na neželjen način.

Upravo za takve situacije postoje međunarodne norme kao što su ISO/IEC 27001 i ISO/IEC 42001. Nezgode će se uvijek događati – ili, kako kaže Murphyjev zakon, sve što može poći po zlu, poći će po zlu. Međunarodne norme bave se ublažavanjem posljedica, a ne apsolutnom prevencijom. One pomažu organizacijama da, kada nešto krene u pogrešnom smjeru, budu spremne na to i da šteta bude ograničena.

Gerd Altmann, Pixabay

ISO 27001 međunarodna je norma za upravljanje informacijskom sigurnošću. Njome se utvrđuju upravo one mjere koje je *Hugging Face* primijenio kako bi ograničio štetu. Među njima su mjere poput pravilnog razdvajanja testnog i produkcijskog okružja, rotiranja vjerodajnica kako bi ukradene vjerodajnice brzo istekle, davanja sustavima i osoblju samo pristupa koji im je stvarno potreban, kontinuiranog praćenja neuobičajenog ponašanja te plana odgovora na incidente koji uključuje reakciju kompetentne osobe u roku od nekoliko minuta bilo koji dan u tjednu.

Sposobnost *Hugging Facea* da brzo otkrije i obuzda upad, umjesto da ga otkrije tek mjesecima poslije, sposobnost je koju sustav upravljanja informacijskom sigurnošću (ISMS) treba osigurati.

ISO/IEC 42001 međunarodna je norma za sustave upravljanja umjetnom inteligencijom. Ona daje smjernice za formalni nadzor nad time kako se sustavi UI-ja testiraju, kako se odlučuje tko je ovlašten isključiti sigurnosnu značajku i koje dodatne zaštitne mjere treba uvesti da bi se to kompenziralo, koliko dugo takva iznimka smije trajati i tko je odgovoran kada nešto pođe po zlu. Te dvije norme zajedno pokrivaju infrastrukturne kontrolne mehanizme koji ograničavaju štetu kada se incident dogodi i upravljačke kontrolne mehanizme koji smanjuju vjerojatnost da se opasna iznimka ostvari neopaženo i bez nadzora.

U ovom su tekstu iznesena autorova mišljenja i ona ne odražavaju nužno stajališta IEC-a.

Izvor: IEC
Pripremio: Ivo Andreis
Prijevod: Tatjana Majić

Novo izdanje norme EN ISO 9001: Podrška upravljanju kvalitetom u svijetu koji se mijenja

*CEN sa zadovoljstvom objavljuje da je, istodobno s ISO-om, objavio novo izdanje norme **EN ISO 9001 „Sustavi upravljanja kvalitetom – Zahtjevi”**. Kao europska norma nastala prihvatanjem najšire primjenjivane norme za upravljanje kvalitetom u svijetu, EN ISO 9001:2026 pomaže organizacijama u primjeni zajedničkog, međunarodno priznatog okvira za upravljanje kvalitetom u cijeloj Europi.*

Gotovo četiri desetljeća norma EN ISO 9001 pomaže organizacijama bez obzira na veličinu i sektor u izgradnji povjerenja, povećanju dosljednosti i isporuci proizvoda i usluga koji ispunjavaju zahtjeve kupaca i zakonodavca. Preradom iz 2026. godine taj se okvir mijenja kako bi odrazio današnju poslovnu stvarnost, uključujući brži tehnološki razvoj, sve složenije tržišne uvjete i promjenjiva očekivanja dionika.

Prerađena norma pomaže organizacijama da ojačaju sustave upravljanja kvalitetom, povećaju operativnu dosljednost i sigurnije upravljaju promjenama. Među glavnim su novostima snažniji naglasak na vodstvu, promicanje organizacijske kulture vođene kvalitetom i veća važnost etike, rizika i prilika u donošenju odluka.

Norma uključuje i dodatne smjernice koje korisnicima pomažu da bolje shvate i dosljedno primjenjuju njezine zahtjeve.

Objava nove verzije najnoviji je korak u razvoju te međunarodno priznate norme i pomaže organizacijama u težnji za kvalitetom, učinkovitošću i stalnim poboljšavanjem.

EN ISO 9001:2026 bit će dostupna putem nacionalnih članova CEN-a. Korisnici zainteresirani za kupnju norme trebaju se obratiti svojem [nacionalnom normizacijskom tijelu](#).

Izvor: CEN/CENELEC
Prijevod: Tatjana Majić

Nova tehnička specifikacija podržava tranziciju prema kružnom gospodarstvu u tekstilnoj industriji

Nedavno objavljenom tehničkom specifikacijom **CEN/TS 18272-1** 'Textiles – Circular economy for textile products – Part 1: General principles and guidance' uspostavlja se zajednički europski okvir za primjenu načela kružnog gospodarstva na tekstilne proizvode i vrijednosni lanac u tekstilnoj industriji. U njoj se objedinjuju glavna načela, nazivlje i smjernice kao pomoć dionicima u razvoju zajedničkog shvaćanja kružnosti u tekstilnom sektoru.

Obuhvaća teme poput odnosa između tekstila i kružnog gospodarstva, strategija kružnosti, tehničkih i bioloških ciklusa, nazivlje i uloge odabira materijala u cijelom životnom ciklusu tekstilnih proizvoda. Ova tehnička specifikacija temelj je šireg europskog programa normizacije u području kružnosti tekstila: radna skupina **CEN/TC 248/WG 39** radi na dodatnim tehničkim specifikacijama.

Važnost nove tehničke specifikacije

Novom tehničkom specifikacijom ne uvode se novi zahtjevi, nego se osigurava zajednička referentna točka za organizacije u europskom tekstilnom vrijednosnom lancu. Načela, nazivlje i smjernice nalaze se u jednom dokumentu, što olakšava zajedničko shvaćanje i primjenu koncepata kružnog gospodarstva u području tekstila.

Kao prvi dokument u širem programu europske normizacije u okviru radne skupine CEN/TC 248/WG 39 on je osnova za ostale tehničke specifikacije koje su trenutačno u izradi. Ti će dokumenti obuhvatiti teme poput kružnog dizajna, rabljenih sirovina, prikupljanja tekstila, rukovanja tekstilom, razvrstavanja i skladištenja tekstila te minimalne zahtjeve za trajnost.

Zašto je važna

Tranzicija prema kružnom gospodarstvu tekstila zahtijeva zajedničko shvaćanje o tome što kružnost znači u praksi. Uspostavom zajedničkih načela i nazivlje CEN/TS 18272-1 podupire suradnju u cijelom vrijednosnom lancu tekstila i olakšava razvoj ujednačenih pristupa kružnosti u tekstilnoj industriji.

Kao prva tehnička specifikacija u širem programu normizacije osigurava temelj za usklađen niz budućih normativnih dokumenata koji će podržati tranziciju prema kružnosti tekstilne industrije. Podupire i aktualnu europsku politiku, uključujući Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode (ESPR).

Koristi za gospodarstvo i društvo

Za gospodarstvo CEN/TS 18272-1 daje zajednički okvir koji olakšava komunikaciju i suradnju u cijelom vrijednosnom lancu tekstila. Promicanjem zajedničkog shvaćanja načela kružnog gospodarstva pridonosi učinkovitijoj suradnji među dionicima i ravnopravnim uvjetima poslovanja te olakšava trgovinu na europskom tržištu.

Za društvo postavlja temelj za usklađen europski okvir za kružnost u tekstilnoj industriji. Buduće tehničke specifikacije koje se nadovezuju na ovaj dokument podupirat će razvoj tekstilnih proizvoda i sustava s većim naglaskom na trajnost, ponovnu uporabu i recikliranje.

Iako CEN/TS 18272-1 ne sadržava zahtjeve nego preporuke, on je osnova za buduće dokumente o trajnosti i kružnom dizajnu koji će potrošačima omogućiti pristup tekstilnim proizvodima koji dulje traju i lakše se popravljaju, ponovno upotrebljavaju i recikliraju.

Budući da uspostavlja zajedničku osnovu za kružnost u tekstilnoj industriji, CEN/TS 18272-1 važan je korak prema usklađenijem i održivijem europskom vrijednosnom lancu tekstila. Uz buduće tehničke specifikacije ovaj zajednički okvir pomoći će gospodarstvu, tvorcima politike i drugim dionicima u nastojanjima da tekstilni proizvodi i sustavi budu dizajnirani da dulje traju, učinkovitije troše resurse i podupiru šire europske ciljeve kružnog gospodarstva.

Novi CEN-ov sporazum s radionice za potporu vještinama i profesionalizmu u UI-ju

Umjetna inteligencija (UI) mijenja način na koji radimo, učimo i uvodimo inovacije. Istodobno njezin brz razvoj otvara važna pitanja o vještinama i etičkim temeljima potrebnima za njezinu djelotvornu i odgovornu uporabu.

Glavna pitanja odnose se na to kako se ljudi obrazuju i stječu pismenost za UI. Iako sve više visokokvalificiranih stručnjaka za UI ulazi na tržište rada, Europa se i dalje suočava s nedostatkom stručnjaka za IKT s potrebnim kompetencijama za razvoj, primjenu i odgovornu uporabu sustava UI-ja.

Kako bi pridonio rješenju tog problema, CEN je objavio **Sporazum s radionice CWA 18398 'AI Professional Role Profiles and Educational Profiles'**. Dokument, izrađen tijekom procesa suradnje, osigurava zajednički referentni okvir za opisivanje poslova, vještina i obrazovnih profila povezanih s UI-jem te njihovo povezivanje s postojećim vrstama obrazovanja i razinama stručnosti. On može pomoći dionicima da bolje razumiju kompetencije potrebne današnjoj radnoj snazi i podupru daljnji razvoj profesionalizma u području UI-ja.

CWA ne daje iscrpnu taksonomiju, nego temelj za kontinuirani proces kodifikacije i sistematizacije profesije UI-ja. Sadržava profile poslova i obrazovne profile za stručnjake u UI-ju, povezuje kompetencije, razine i vještine te daje predloške koje mogu upotrebljavati različiti dionici.

Uvodi razliku između vrsta korisnika (uključujući laike, stručnjake i stručnjake u UI-ju) te stavlja **CWA 18398** u kontekst drugih normizacijskih dokumenata i Akta EU-a o umjetnoj inteligenciji. Dokument se temelji na nalazima projekta *Artificial Intelligence Skills Alliance* (ARISA).

CEN-ova radionica na kojoj je izrađen ovaj CWA okupila je stručnjake pojedince, tvrtke i istraživačke institucije iz cijelog svijeta. Nastali dokument pomoći će stručnjacima za edukaciju koji nastoje uskladiti ishode učenja s različitim poslovima u UI-ju na različitim razinama. Može pomoći i gospodarstvu te tržištu rada u ispunjavanju potreba za vještinama. Konačno, poslužit će kao koristan doprinos tvorcima politike koji oblikuju europski odgovor na stalne promjene digitalnog krajolika.

Pomažući u razjašnjavanju poslova i vještina povezanih s UI-jem, CWA 18398 pridonosi strukturiranom, transparentnom i odgovornom pristupu profesionalizmu u području umjetne inteligencije u Europi i šire.

Digitalna putovnica proizvoda – temelj za održivost i kružnost na jedinstvenom europskom tržištu

Europska unija ima ambiciozne ciljeve u pogledu okoliša i definirala ih je u zakonima. Budući da proizvodi koji se stavljaju na jedinstveno europsko tržište imaju znatan utjecaj na okoliš, Europska unija odlučila je uvesti obveznu digitalnu putovnicu proizvoda (DPP) za pohranu podataka o kružnosti za različite skupine proizvoda. Nužno je poznavati parametre pojedinog proizvoda te razmjenjivati informacije o njegovoj kružnosti i održivosti sa svim dionicima.

Za potporu razmjeni pouzdanih podataka o proizvodima mora se uspostaviti pouzdan sustav na europskoj razini i istodobno uzeti u obzir sve potrebne interakcije s granama djelatnosti izvan EU-a s kojima EU posluje.

Europski kontekst

U tom kontekstu zajednički tehnički odbor CEN-a i CENELEC-a 24 'Digital Product Passport – Framework and System', čije tajništvo vodi Njemački institut za normizaciju (DIN), izradio je prvi niz od osam europskih norma koje obuhvaćaju bitne aspekte potrebne za uvođenje europske digitalne putovnice proizvoda propisane Uredbom o ekološkom dizajnu održivih proizvoda (EU) 2024/1781, poznatom kao ESPR.

Snažno potaknut normizacijskim zahtjevom Europske unije M/604, tehnički odbor CEN-CLC/JTC 24 postavio je temelje za čvrst, pouzdan i interoperabilan okvir DPP-a koji će se upotrebljavati za sve segmente proizvoda unutar i izvan EU-a kada se proizvod stavlja na jedinstveno europsko tržište.

Uloga DPP-a

DPP se često promatra samo kao alat za sljedivost i usklađenost. Međutim, on je mnogo više od toga: to je alat koji otvara brojne mogućnosti i prilike za sve sudionike na tržištu, daleko izvan okvira provedbe zakonskih zahtjeva održivosti. **Europski DPP mijenja pravila igre.**

DPP smanjuje administrativno opterećenje i olakšava razmjenu podataka, povećavajući učinkovitost poslovanja u Europi. On je ujedno bitan mehanizam za provedbu načela kružnosti na jedinstvenom tržištu EU-a.

Također je alat koji će međusobno povezati različite europske propise i sektore. Tu postoji velik potencijal za sinergije.

Bitna je interoperabilnost

Europski DPP, naravno, nije prvi DPP koji je razvijen, a ni u normizacijskom zahtjevu M/604 nije zamišljeno da se s poslom kreće od nule. Diljem svijeta već postoje brojne baze podataka različitih grana djelatnosti koje prikupljaju goleme količine korisnih, visokokvalitetnih podataka. Kako bi se ubrzalo uvođenje DPP-a u Europi, stručnjaci iz odbora CEN-CLC/JTC 24 i službenici Europske komisije zaduženi za politiku odlučili su osmisliti sustav koji omogućuje integraciju već postojećih DPP-ova, usmjeravajući pritom pozornost na aspekt interoperabilnosti. Osim toga, normizacijom se nastoji odraziti stanje tehnike u svakom području, pa – kao i u drugim sektorima – CEN-CLC/JTC 24 slijedi postojeće europske i međunarodne norme kroz upućivanje na norme u svojim normativnim dokumentima.

Europski DPP europski je po nazivu i podrijetlu, ali je zapravo globalni alat. Kako bi se stvorile sinergije među svim postojećim bazama podataka, od iznimne je važnosti koncept interoperabilnosti među različitim DPP-ovima: oni će morati međusobno komunicirati. Da bi se osigurala interoperabilnost, nužne su stabilne i jasne definicije i značenja koji će omogućiti glatku i pouzdanu komunikaciju među svim dionicima.

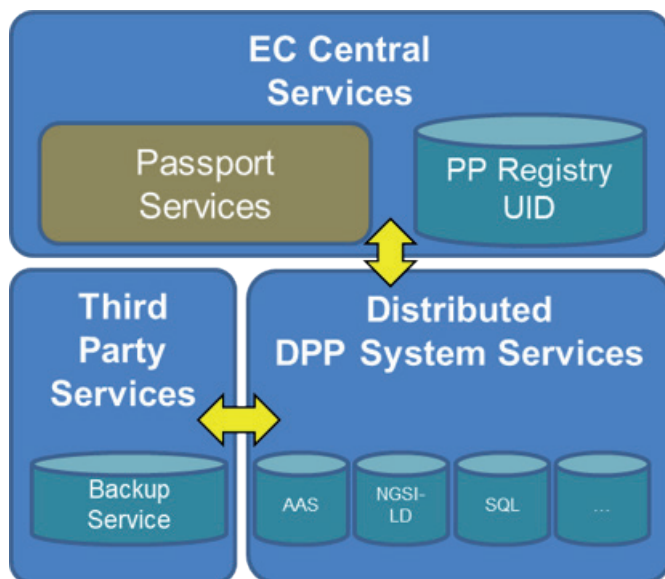
Na globalnoj razini međunarodne normizacijske organizacije slijede europski primjer. CEN-CLC/JTC 24 radije se plodonosnoj suradnji sa svojim zrcalnim odborom [ISO/IEC JTC 5 'Digital Product Passport'](#), koji je nedavno osnovan na međunarodnoj razini.

Hibridna struktura

Europski DPP nije centralizirana baza podataka, no nije ni potpuno decentraliziran. Kako bi se upravljalo tako golemim sustavom, države članice odlučile su uspostaviti neuobičajenu hibridnu strukturu (slika 1) u kojoj su odgovornosti podijeljene između Europske komisije i nekoliko pružatelja usluga – trećih strana. Europska komisija bit će odgovorna za upravljanje registrom u kojem se pohranjuju identifikacijske oznake proizvoda, proizvođača i tvornica. Međutim, operativno upravljanje podacima o proizvodima i njihova pohrana, uključujući dugoročne sigurnosne kopije, bit će delegirano pružateljima usluga – trećim stranama, koji su u pravilu privatne tvrtke.

Upravljanje rizicima

S obzirom na važnu ulogu DPP-a u provedbi načela održivosti i kružnosti u europskom gospodarstvu bitno je utvrditi i ublažiti rizike koji su izravno povezani s upravljanjem podacima. Osiguravanje **povjerenja u kvalitetu podataka** osnovni je preduvjet uspjeha takvog sustava.

Slika 1 – Struktura europskog DPP-a

Pristup pohranjenim podacima regulirat će se na temelju legitimnog interesa kako bi se zaštitili povjerljivi poslovni podaci ili osobni podaci. Komisija će donijeti provedbene akte kojima će definirati koje fizičke ili pravne osobe imaju legitiman interes za pristup tim informacijama i njihovu obradu u određene svrhe. CEN-ove i CENELEC-ove norme za DPP definiraju kako osigurati da se načelo legitimnog pristupa dosljedno provodi u svim sustavima DPP-a, uzimajući u obzir razne moguće scenarije u različitim sektorima.

Poboljšanje tržišta u pogledu provedbe kružnosti i održivosti zahtijeva pažljivo praćenje razvoja industrijske prakse. To se mora provoditi dugoročno, znatno dalje od uobičajenog životnog vijeka proizvoda, jer se dijelovi proizvoda mogu reciklirati i ponovno upotrebljavati u drugim proizvodima, što zahtijeva prošireni nadzor. Stoga infrastruktura DPP-a mora osigurati uključivanje pouzdanog **arhiva podataka o proizvodima i postojanost podataka**.

Norme odbora CEN-CLC/JTC 24 predstavljaju stanje tehnike uzimajući u obzir te rizike i korisnicima pružaju operativna rješenja za njihovo ublažavanje. To sustav DPP-a čini pouzdanim, vjerodostojnim i spremnim za uporabu s visokom razinom integriteta

Što možemo očekivati od norma odbora CEN-CLC/JTC 24?

Norme za DPP koje je izradio CEN-CLC/JTC 24 **transverzalni su dokumenti neovisni o vrsti proizvoda** i zamišljeni su kao okvir za cijeli vrijednosni lanac proizvoda po kategorijama proizvoda.

Europskim propisima za pojedine proizvode definirat će se koji se podaci moraju pohranjivati i razmjenjivati putem DPP-a za određene proizvode. Drugim riječima, zakonodavstvom EU-a određuju se zahtjevi za pojedini proizvod, dok se europskim normama određuju najbolje metode za definiranje ili izračun podataka o tom proizvodu koji se moraju pohraniti u DPP-u.

Zbog toga je svaka norma iz sljedećeg skupa nužna da bi se sustav DPP-a mogao učinkovito uvesti.

- **EN 18216** 'Digitalna putovnica proizvoda – Protokoli razmjene podataka'
- **EN 18219** 'Digitalna putovnica proizvoda – Jedinstvene identifikacijske oznake'
- **EN 18220** 'Digitalna putovnica proizvoda – Nosači podataka'
- **EN 18221** 'Digitalna putovnica proizvoda – Pohranjivanje, arhiviranje i postojanost podataka'
- **EN 18222** 'Digitalna putovnica proizvoda – Aplikacijska programska sučelja (API-ji) za upravljanje životnim ciklusom i pretraživost digitalne putovnice proizvoda'
- **EN 18223** 'Digitalna putovnica proizvoda – Interoperabilnost sustava'
- **EN 18239** 'Digitalna putovnica proizvoda – Upravljanje pravima pristupa, sigurnost informacijskog sustava i poslovna povjerljivost'
- **EN 18246** 'Digitalna putovnica proizvoda – Provjera autentičnosti, pouzdanost i integritet podataka'

Na kraju, ali ne i manje važno, rad na izradi ovog niza harmoniziranih norma tehnički odbor CEN-CLC/JTC 24 preuzeo je na temelju normizacijskog zahtjeva Europske komisije M/604 radi podrške ESPR-u. **Šest (od ukupno osam) norma** već je **navedeno u Službenom listu Europske unije** (OJEU). Zašto je navođenje norma toliko važno? U praksi, kada se usklađena norma navede u OJEU-u, njezina pravilna primjena daje DPP-u pretpostavku usklađenosti s odgovarajućim zakonskim zahtjevima koje propisuje ESPR. Time se organizacijama omogućuje da učinkovitije i uz veću pravnu sigurnost dokažu usklađenost.

Što ne trebamo očekivati od norma odbora CEN-CLC/JTC 24?

S obzirom na iznimno velik broj proizvoda obuhvaćenih ESPR-om Europska komisija objavila je 2025. godine petogodišnji Plan rada za ESPR 2025. – 2030. u kojem su određeni prioriteti o tome koji će se krajnji proizvodi, međuproizvodi i novi zahtjevi u pogledu ekološkog dizajna razvijati. Trenutačno su u pripremi propisi za pojedine proizvode kojima će se definirati obvezni podaci za DPP te zahtjevi za ekološki dizajn za svaku kategoriju proizvoda.

CEN i CENELEC zbog toga očekuju nove normizacijske zahtjeve u kojima će se od mjerodavnih tehničkih odbora zahtijevati izrada norma za pojedine skupine proizvoda s ciljem da se u njima opišu metode ispitivanja koje poduzetnici trebaju primjenjivati kako bi utvrdili podatke o proizvodu koje će pohraniti u DPP.

Gdje se mogu naći norme odbora CEN-CLC/JTC 24?

Organizacije koje žele uvesti usklađene digitalne putovnice proizvoda mogu **nabaviti norme** putem svojeg nacionalnog normizacijskog tijela.

Tko bi trebao biti zainteresiran za europski DPP?

Europski DPP važan je za sve! Bitan je za državna tijela, tijela za nadzor nad tržištem, tijela na državnim granicama, proizvođače, potrošače, poduzeća za recikliranje, servisne radionice i pružatelje usluga – treće strane.

CEN i CENELEC objavili preporuke za reviziju MDR-a i IVDR-a

CEN i CENELEC pozdravljaju prijedlog Europske komisije za reviziju Uredbe o medicinskim proizvodima (MDR) i Uredbe o in vitro dijagnostičkim medicinskim proizvodima (IVDR), čime se podupire regulatorni okvir koji je pouzdan, transparentan i održiv, pridonosi zaštiti javnog zdravlja i potiču inovacije.

Kao europske organizacije za normizaciju CEN i CENELEC razvijaju europske norme kojima se utvrđuju zahtjevi za sigurnost, kvalitetu i učinkovitost medicinskih proizvoda na europskom tržištu. Mnoge od tih norma pomažu proizvođačima da dokažu usklađenost s europskim zakonodavstvom u medicinskom sektoru pridonoseći sigurnim i inovativnim proizvodima za pacijente diljem Europe.

U novom dokumentu o stajalištu CEN i CENELEC naglašavaju važnost učinkovitog, razmjernog i usklađenog regulatornog okvira. Dokument donosi glavne preporuke o temama kao što su vremenski ograničeni certifikati, postupci uzorkovanja i uporaba zajedničkih specifikacija s ciljem da na cijelom jedinstvenom tržištu do pacijenata mogu doći sigurne i inovativne medicinske tehnologije.

Pročitajte sve preporuke za reviziju u priloženom dokumentu o stajalištu.

Izvor: CEN/CENELEC
Prijevod: Tatjana Majić

ETSI pokreće postupak odobravanja za 17 europskih norma koje podupiru Akt o kibernetičkoj otpornosti (CRA)

EU Cyber Resilience Act (CRA)

"The Cyber Resilience Act introduces mandatory cybersecurity requirements for hardware and software products, throughout their whole lifecycle." © European Union

ETSI s zadovoljstvom objavljuje da je dostupno [17 konačnih završnih nacrti vertikalnih norma](#) izrađenih u okviru EU-ova Akta o kibernetičkoj otpornosti (CRA) i trenutno su na javnoj raspravi. Te norme trebaju postati harmonizirane norme, čime će proizvođači dobiti priznat način dokazivanja sukladnosti s propisima, tzv. pretpostavku sukladnosti. Norme niza ETSI EN 304 xxx o zahtjevima za kibernetičku sigurnost ovog su ljeta dostavljene 41 organizaciji članici diljem Europe, uključujući nacionalna normizacijska tijela Europskog gospodarskog prostora. Ta će tijela moći dostaviti komentare u okviru prve faze postupka odobravanja.

ETSI-jevi partneri koji zastupaju društvene skupine – ANEC (Europski glas potrošača u normizaciji), ECOS (Europska organizacija građana za zaštitu okoliša u normizaciji), ETUC (Europska konfederacija sindikata) i SBS (*Small Business Standards*, udruženje koje predstavlja interese europskih malih i srednjih poduzeća u normizaciji) – poznati kao organizacije iz Priloga III, također će moći komentirati te norme.

Postupak odobravanja trajat će od sredine rujna do sredine studenoga 2026., ovisno o normi.

ETSI razvija globalne norme za IKT koje omogućuju interoperabilnost, kibernetičku sigurnost te održive proizvode i usluge spremne za tržište. ETSI-jeve norme koje se odnose na CRA primjenjuju se na proizvode spojene na internet s digitalnim elementima, uključujući one koji su izloženi većem riziku kao što su upravitelji lozinki, antivirusni softver, pametni kućni asistenti, igračke povezane s internetom i nosivi uređaji.

Akt o kibernetičkoj otpornosti propisuje što proizvođači i tržište moraju postići, ali ne govori o tome kako to postići. Uloga je normizacijskih organizacija detaljno opisati tehničke aspekte načina postizanja sukladnosti s propisima putem norma, rekla je Sandra Feliciano, predsjednica skupine odgovorne za CRA (TC CYBER-EUSR).

Mali i srednji poduzetnici znaju da se CRA odnosi na njih, ali je za mnoge problem kako ga ispuniti u praksi, koje norme primjenjivati te koja su im sredstva, smjernice i mogućnosti financiranja za potporu sukladnosti dostupni. Kako bi pomogli MSP-ima da shvate Akt EU-a o kibernetičkoj otpornosti, pripreme se za njega i budu s njim usklađeni, osim pretvaranja zahtjeva propisa u praktične smjernice i alate te davanja informacija o tekućem normizacijskom procesu i mogućnostima sudjelovanja u otvorenim konzultacijama, CEN, CENELEC i ETSI, tri europske organizacije za normizaciju, organizirale su niz radionica diljem Europe – [CRA Standards Unlocked EU Tour](#).

S obzirom na to da se CRA primjenjuje na sve proizvode s digitalnim elementima, dionici, uključujući proizvođače, uvoznike, distributere, pružatelje usluga i razvojne inženjere komercijalno dostupnih hardverskih i softverskih proizvoda, morat će se uskladiti s CRA-om do kraja 2027. ETSI-jeve norme imaju važnu ulogu u pomaganju proizvođačima da dokažu sukladnost s CRA-om i osiguravaju dosljednu primjenu propisa u cijelom EU-u.

17 konačnih nacrti norma u fazi javne rasprave javno je dostupno na poveznici <https://docbox.etsi.org/CYBER/EUSR/Open> i na ETSI-jevoj mrežnoj stranici. Skorašnji događaji u sklopu radionice *CRA Standards Unlocked EU Tour* dostupni su ovdje: www.stan4cra.eu.

Za više informacija o izazovima i prilikama koje donose ETSI-jeve norme [pogledajte intervju](#) sa Sandrom Feliciano, predsjednicom ETSI-jeve skupine za CRA.

Izvor: ETSI
Pripremila: Alica Glavaš
Prijevod: Tatjana Majić